

SYTUACJA GOSPODARCZA W REGIONIE (LIPIEC – WRZESIEŃ)

MEKSYK: MEKSYK I KANADA CHCĄ POZOSTAĆ W NAFTA

Jak oświadczył 31 sierpnia br. minister gospodarki Meksyku Ildefonso Guajardo „nawet, jeśli Stany Zjednoczone wycofają się z porozumienia o wolnym handlu NAFTA, Kanada i Meksyk będą nadal budować swe relacje ekonomiczne w oparciu o regulacje wynikające z układu”.

„Ani Kanada, ani Meksyk nie zamierzają ogłaszać swego wycofania się, ponieważ zależy nam na istniejących regulacjach” – podkreślił Guajardo w dzień przed drugą turą rozmów o zmianach w układzie o wolnym handlu NAFTA.

Pierwsza runda negocjacji zakończona 20 sierpnia ujawniła istotne różnice zdań pomiędzy sygnatariuszami układu.

Według Guajardo „jedynym, kto może podjąć decyzję o wycofaniu się, w zależności od tego, jak potoczą się nasze rokowania, jest nasz sąsiad, Stany Zjednoczone”.

Prezydent USA Donald Trump w czasie kampanii prezydenckiej nazywał układ NAFTA „najgorszym porozumieniem w historii świata” i zapowiedział wycofanie się Stanów Zjednoczonych z tej umowy. Po objęciu urzędu prezydenta zmienił jednak zdanie i w miejsce zerwania układu, który przyczynił się do stworzenia największej strefy wolnego handlu na świecie, Donald Trump zdecydował się na jego renegotjowanie.

Północnoamerykański Układ o Wolnym Handlu (NAFTA) został wynegocjowany w czasach administracji republikańskiego prezydenta George’a H.W. Busha (1989-1993), a następnie został ratyfikowany przez Kongres i podpisany już po objęciu rządów w Białym Domu przez demokratę Billa Clintona. Układ ten wszedł w życie 1 stycznia 1994 roku.

BRAZYLIA, CHILE: MONOPOLISTYCZNY PAKT MORSKI BRAZYLII I CHILE WYGAŚNIE W 2020 ROKU

Brazylijska Izba Handlu Zagranicznego (CAMEX) poinformowała, że niedługo zakończy się 42-letnie porozumienie morskie z Chile, które stanowi, o tym że wyłącznie statki pływające pod banderą jednego z tych państw mogą obsługiwać transport morski pomiędzy nimi.

GOSPODARKA

Porozumienie to zostało podpisane w 1975 roku, a wygaśnie w styczniu 2020 roku. W konsekwencji tego, w transporcie towarów pomiędzy Chile a Brazylią będą mogły pośredniczyć statki innych bander, co przyczyni się do zwiększenia konkurencji i ograniczenia kosztów obsługi wymiany towarowej między tymi dwoma krajami.

Badania przeprowadzone przez Instytut Gospodarczych Badań Stosowanych (AER), brazylijskiego think tanku, pokazują, że pakt ten wpływa na wzrost o 5% ostatecznej ceny produktów w wymianie towarowej pomiędzy Brazylią i Chile.

Zgodnie z paktem, prawa do obsługi transportu morskiego mają wyłącznie następujące instytucje: Alianca, brazylijska jednostka spółki żeglugowej Hamburg Sud, która od zeszłego roku jest własnością duńskiego armatora Maersk Line oraz CSAV, należące do chilijskiego armatora, zależnego od niemieckiej spółki Hapag Lloyd.

BRAZYLIA: PRZYJĘCIE KONTROWERSYJNEJ REFORMY KODEKSU PRACY

Brazylijski Senat przyjął 11 lipca br., po burzliwej sesji, reformę kodeksu pracy uchwaloną w kwietniu przez Izbę Deputowanych. Reformy tej, która jest krytykowana przez związki zawodowe, domagały się szeroko pojęte kręgi biznesowe. Za reformą było 50 senatorów, natomiast przeciw 26, jeden wstrzymał się od głosu.

Reforma ta wpisuje się w serię działań oszczędnościowych zainicjowanych przez prezydenta Temerę, które mają na celu wyciągnięcie kraju z recesji. Znowelizowany kodeks pracy uelastycznia umowy o pracę. Celem zmian w założeniu jest zmniejszenie kosztów dla firm. Pomimo że zmianie sprzeciwia się około 50% Brazylijczyków, prezydent wyraził zadowolenie z wyniku głosowania w Senacie i oświadczył, że jest to „najbardziej ambitna reforma w ostatnich latach”.

Reformie towarzyszyły liczne protesty: 29 kwietnia br. związki zawodowe zorganizowały strajk generalny, który sparaliżował Brazylię. Natomiast w kolejnych dniach odbywały się inne protesty przeciwko działaniom rządu. Rząd tłumaczy się z podejmowanych działań koniecznością stworzenia nowych miejsc pracy, a należy pamiętać, że liczba bezrobotnych w Brazylii sięga 13,8 mln, co stanowi ok. 13,3% aktywnych zawodowo obywateli.

PERU: KORUPCYJNE POWIĄZANIA POLITYKÓW I SFERY BIZNESU POWODEM ARESztOWANIA BYŁEGO PREZYDENTA

Były prezydent Peru Ollanta Humala i jego małżonka Nadine Heredia 13 lipca br. zostali aresztowani na 18 miesięcy. Są oni oskarżani o pranie brudnych pieniędzy oraz udział w przestępczym spisku. Nakaz aresztowania wydał sędzia Richard Concepción na wniosek prokuratora Germana Juareza. Sędzia stwierdził zasadność argumentów prokuratora mówiących o tym, że była para prezydencka może wyjechać z kraju, uciekając tym samym przed wymiarem sprawiedliwości, bądź też mogłaby ingerować w przebieg śledztwa.

Prezydent Humala i jego żona oskarżani są o nielegalne pozyskiwanie funduszy od nieżyjącego już prezydenta Wenezueli Hugona Chaveza, jak również od brazylijskich konsorcjów budowlanych Odebrecht SA i OAS SA. Środki te mieli przeznaczać na finansowanie kampanii wyborczych oraz na własne potrzeby.

Prokurator twierdzi, iż fundusze (szacowane na ponad 800 mln USD) uzyskane przez byłego prezydenta od firm brazylijskich pochodziły z nielegalnych źródeł (korupcja), a środki z Wenezueli zostały pobrane bezpośrednio z budżetu tego kraju, co również jest nielegalne. Nie jest to pierwszy przypadek w Peru ścigania byłego prezydenta przez wymiar sprawiedliwości. Ten sam sędzia, kilka lat wcześniej, wydał nakaz aresztowania pod podobnymi zarzutami innego byłego prezydenta – Alejandra Toledo, który obecnie przebywa w Stanach Zjednoczonych i zмага się z próbami, podejmowanymi przez peruwiański wymiar sprawiedliwości, dotyczącymi jego ekstradycji do Peru.

WENEZUELA: NICOLAS MADURO „UWALNIA KRAJ OD DOLARA”

Prezydent Wenezueli Nicolás Maduro odpowiedział na bezprecedensowe sankcje finansowe ze strony Stanów Zjednoczonych spowodowane „podważaniem demokracji” (działanie Konstytuanty składającej się wyłącznie ze zwolenników rządu) i zdecydował się na „uwolnienie swojego kraju od dolara”. Od br. Wenezuela w transakcjach międzynarodowych posługiwać się będzie innymi walutami takimi, jak m.in. euro, rubel, juan czy rupia. Postanowienie to jest także obowiązujące dla wszystkich wenezuelskich przedsiębiorstw. Jest to o tyle istotne, że USA są jednym z ważniejszych partnerów handlowych Wenezueli, która eksportuje do USA 30% swojego wydobycia ropy naftowej, co stanowi dla Stanów Zjednoczonych ok. 4% importu tego surowca. Prezydent Maduro 6 września br. zapowiedział zainicjowanie „nowego systemu płatności międzynarodowych”, który ma się stać „alternatywą dla amerykańskiego dolara”.

GOSPODARKA

Północnoamerykańskie restrykcje objęły prezydenta Maduro osobiście, gdyż jego aktywa finansowe podlegające amerykańskiej jurysdykcji zostały zamrożone. W odpowiedzi wiceprezydent Wenezueli Tareck el Aissami stwierdził, że „wszystkie przedsiębiorstwa, które będą zawierać kontrakty i przeprowadzać jakiegokolwiek transakcje z państwem wenezuelskim, powinny czynić to w walucie innej niż dolar”. Wiceprezydent apelował on także do „wszystkich dostawców towarów dla Wenezueli”, by przystosowali się do używania nowego koszyka walut. Tareck el Aissami ponadto powiedział, że 7 września br. odnotowano „deklarację prezydenta Chin” komunikującą o tym, że to państwo „rozpocznie nową politykę w dziedzinie handlu zagranicznego, polegającą na zakupie wenezuelskiej ropy naftowej za juany”. El Aissami stwierdził, że jego zdaniem „Wenezuela stanie się pierwszym krajem, który podpisze układ handlowy w chińskiej walucie dotyczący sprzedaży za juany naszej ropy naftowej dla Chin”.

Dodatkowo ten wenezuelski polityk zachęcał prywatnych producentów krajowych do korzystania z usług banków komercyjnych, zaś sektor bankowy – do otwierania placówek również i poza USA, m.in. w krajach takich jak Rosja, Chiny, Indie.

Dział opracował: *Tomasz RUDOWSKI*
Uniwersytet Warszawski